

Nagyméltóságú

Dr. Karafiáth Jenő
m. kir. vallás- és közoktatásügyi
Miniszter Úrnak

Budapest

A m. kir. Erzsébet Tudomány-
egyetem jog- és államtudományi
karának

felte r j e s z t é s e

a jog- és állam-
tudományi okta-
tás reformja tár-
gyában

Nagyméltóságú Miniszter Úr!

F. évi február hó 13-án 13,117/1932. IV. sz. a. kelt nb. átiratával karunknak is megküldött szabályzat-tervezettel, mely a tudományegyetemek jog- és államtudományi karainak és a jogakadémiák tanulmányi és vizsgálati rendjéről szól, karunk folyó évi február 23-án tartott VI. rendes, március 16-án tartott VII. rendes, április 20-án tartott VIII. rendes és május 18-án tartott IX. rendes kari ülésében foglalkozott és a dékán elnöklete alatt kiküldött, dr. Bozóky Géza egy. ny. r. tanár és dr. Krisztics Sándor egy. ny. r. tanár előadóból álló bizottság javaslatát fogadta el. Ennek alapján a tervezetre vonatkozó észrevételeinket, javaslatainkat és kéréseinket a következőkben terjesztjük Nagyméltóságod elé.

A pécsi Erzsébet Tudományegyetem jog- és államtudományi kara mélyen érzi a szükségességét a jogi és államtudományi oktatás korszerű reformjának. Valahányszor a reform gondolata felmerült, a kar minden tagja méltó várakozással tekintett a megoldás elé, s készen állott javaslataival. Most amidőn a reform a megvalósulás stádiumába lépett, nem tesz karunk egyebet, mint hogy régen óhajtott és célravezetőnek tartott reformeszméit terjeszti elő, illetve állítja a hivatalos tervezet mellé, mély tisztelettel kérve Nagyméltóságodtól, hogy mielőtt a reformtervet életbeléptetné, kegyeskedjék, a minden irányban mérlegelt előterjesztésünk esetleges honorálásaként, a tervezeten történő bármily változtatásról karunkat tájékoztatni.

E tiszteletteljes kérésünket indokolja az a körülmény, hogy jelenleg a magyar nemzet a gazdasági háború legsúlyosabb korszakát éli, mely gazdasági harc a hazának minden polgárát a legnagyobb megpróbáltatás elé állítja, s nem csupán a fegyverforgatókat sorozza frontba. Az ilyen korszak, véleményünk szerint, még kevésbé alkalmas reformok keresztülvitelére, mint a csatatereken dúló harc korszaka.

A jog- és államtudományi oktatás reformjának időszerűsége éppen ezért kétséges. Nem abból a szempontból, hogy a jogi és államtudományi oktatás fejlesztő, javító, átalakításának szükségessége körül volnának kétségek, hanem abból a szempontból, hogy a tervezett mélyreható reform a jelen súlyos körülmények között egyáltalán keresztülvihető-e?

A hivatalos tervezet érvényrejutása nyomán ugyanis a jogi tanulmányok elvégzése, még inkább a jogi doktori fok elnyerése, egyike lesz a legnehezebb studiumoknak. Tekintve a jogi műveltség egyetemes jellegét, a legkülönbözőbb pályákon az érvényesülést elősegítő voltát, (hiszen hányszor végeznek mérnökök, sőt orvosok is jogot), ennek a studiumnak a tervezett fokban való megnehezítése messzemenő szociális hatással is volna. Súlyosan érintené a magyar középosztályt, melynek fiai számára, ha az orvosi, mérnöki, tanári pályák túlszűfolttsága mellett a jogi műveltség megszerezhetését is megnehezítjük, úgy az érettségit tett fiatalemberekkel fog igazán növekedni a szellemi proletárok tömege, mert mindazok, akik jogi studiumokkal nem foglalkozhatnak, s elhelyezkedni nem tudnak, mind ezek közé sodród-
nak, fokozván a munkanélküliek számát. Ma legalább négy évig jogi studiumokkal foglalkozhatik az elhelyezkedni nem tudó ifjúság egy része, s ha nem is lesz mindegyikből ügyvéd, bíró, vagy közhivatalnok, de lesz belőlük jogtudó polgára a hazának, akikre e tulaj-

donságuknál fogva inkább lehet számítani az állampusztító mozgalmak ellensúlyozásánál, mint az érettséginnél tovább nem jutó és elhelyezkedni nem tudó intellektuellekre.

Midőn Poroszországban az 1931 február 16-iki porosz kormányrendelet megjelent, a porosz országgyűlés összes pártjainak szónokai egységesen állástfoglaltak ama szándék ellen, hogy az első jogi vizsgát (Referendarprüfung) hat félév helyett hét félév hallgatása után kelljen letenni. A porosz országgyűlés jogi szakbizottsága, valamint a plénumban felszólalók, a legélesebben utaltak arra, hogy Poroszországban ilyen meghosszabbítás számba nem jöhet, mert az nemcsak céltalan és felesleges, hanem anti-szociális is, mert a középosztály fiainak a jogi tudományok megszerzését megnehezíti vagy lehetetlenné teszi.*

Poroszországban csak az első jogi vizsga letételéhez megkívánt tanulmányi időnek egy félévvel való meghosszabbításáról volt szó, s mily nagy ellenzésre talált az szociális indokokból. Alig kétséges, hogy a jogi műveltség megszerzésének túlságos megnehezítése, a jelen körülmények között éppen szociális indokokból, nálunk is ki fogja váltani az ellenkezést. A jog- és államtudományi oktatás reformja éppen ezért szűkebb keretekre szorítandó, mint ahogyan azt a hivatalos tervezet kontemplálja.

A jogi és államtudományi oktatás tervezett reformjának időszertlenségét azonban pénzügyi nehézségek is alátámasztják. Amidőn a gazdasági harcban tanszékek beszüntetése, a tanársegédek számának apasztása, az egyetemi költségvetések lecsökkentése már mind e harcban elhullottakat jelképez, akkor éppen a jogi karokon új tantárgyak bevezetése, fizetett segéderők alkalmazása, tanársegédi állások kreálása, nagy auditoriumok építése, feltétlenül ellentmondásban áll az államgazdaságban fellépő kényszerű takarékoskodással.

Mindehhez járulnak a közjogi rendezés nehézségei is, amennyiben a hivatalos tervezetben foglalt külön doktori fok bevezetésre találna. A közigazgatási minősítési törvényeken nem kell változtatni, ha a reform nem terjed túl a jog- és államtudományi doktorátus egységesítésénél. A jogtudományi doktorátus ugyanis minden állásra minősített, az államtudományi doktorátus megszűnése tehát irrelevantans. A minősítési törvénynek törvényhozási megváltoztatására van azonban szükség, ha a doktorátus tudományos fokozattá emeltetik, s minősíteni a tervezett jog- és államtudományi oklevél fog. Ez a körülmény nem engedi meg a jogi és államtudományi oktatás reformjának rendeleti úton való keresztülvitelét.

Egyébként a hivatalos reformtervek között szereplő, a köztisztviselők minősítését megváltoztató törvényjavaslat-részlet tervezete azt tartalmazza, hogy a közgazdaságtudományi államvizsgálati bizonyítvány éppen olyan képesítő hatással bír, mint a jog- és államtudományi oklevél. Tiszteletteljes véleményünk szerint, amidőn egységessé válik a jogi végzettség elérése és a jelenlegi jog- és államtudományi fokozat bifurkációja megszűnik, akkor ebből természetesen következik, hogy a közgazdaságtudományi kar által nyújtott képesítési fokozat elérése is reformra szorul és jelenlegi formájában nem hagyható meg. A jelen helyzet fenntartása maga után vonná azt a sajnálatos körülményt, hogy akik könnyebben akarnak a köztisztviselői pályára minősítést szerezni, azok mind a közgazdaságtudományi karra tódulnának. Mint-hogy pedig a közgazdaságtudományi karnak a budapesti műegyetembe való beolvasztására is meg van a lehetőség, ezáltal még inkább állandósulna ez a helyzet. A jogi karoknak ez esetben csak a bírói és ügyvédi pályára készülők lennének a hallgatói. Ez a bifurkáció feltétlenül veszedelmesebb, mint volt az 1929:XXX. t.-c. óta fennálló trifurkáció. Amíg a közgazdaságtudományi államvizsgálati bizonyítvány belső tartalma szerint is egyenrangúvá nem tétetik a jog- és államtudományi oklevéllel, addig még a jogi és államtudományi doktorátus egységesítését is aggályosnak tartjuk és mély tisztelettel kérjük Nagy-

* Deutsche Juristen Zeitung. 1931. 13. p. 889.

méltóságodtól, hogy a közigazgatás racionalizálásával megbízott kormánybiztos úr idevonatkozó reformtervét karunknak megnyugtatóan végett megküldeni kegyeskedjék.

Amennyiben Nagyméltóságod a hivatalos tervezetben lefektetett reformot a maga egészében érvénybeléptetni határozná, úgy legyen szabad rámutatni, hogy a jog- és államtudományi szakoktatás reformjánál a közigazgatási racionalizálási érdekek előtérbe toulása a tudományosság követelményeit fenyegeti. A jog- és államtudományi művelés tételessé válása nem terjedhet addig a fokig, hogy gyengüljön a jogi szellem megszerzésének a lehetősége. Alapvető hiba volna az is, ha az évvégi vizsgák tárgyainak szaporításával az egyetemi művelés elemi jogtanítássá súlyosztatnák alá. Nem a minél több irányú tételes jogi anyag tudása teszi a jogász lényegét, hanem a képesség jogászilag gondolkodni. A hivatalos tervezet a jogvégzettségnek a jövőendő jogászgeneráció számára való megnehezítésében látja a reform lényegét. Ez a közigazgatás racionalizálásával annyiban függ össze, hogy képzetesebb közigazgatási tisztviselői karra számít. Ennek bekövetkezése esetén is kérdéses marad azonban, hogy meg fog-e javulni a közigazgatásunk, ha a rendszeren magán megfelelő eljárásbeli és szervezeti változtatások nem történnek.

Az alapvizsga-tárgyak számának szaporítása még jobban elősegítené a csupán vizsga-tárgyakra való készülést, s nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a túlságos vizsgakényszer az, amely kitermeli a korrepetáló intézeteket, a jogtanító szemináriumokat, ahol valóban csak a vizsgákra való előkészítés folyik.

A közigazgatás racionalizálásával kapcsolatban a gyakorlati képzettséget a kezdő szolgálati évek alatt kell megszerezni. Ezt az egyetem soha meg nem adhatja, ha bármily szigorral lép is fel, és bármily mértékben neheztetnek meg a vizsgák. Viszont az is tény, hogy az egyetemi jogászképzés a gyakorlat számára történik, mert csak igen kevesen lehetnek a hallgatókból theoretikusok. Azt azonban hiba volna feltételezni, hogy mivel a gyakorlat számára folyik a tanítás, a hallgatók tételes jogi tudását elébe kellene helyezni az elméletinek. A jó jogász nem jogszabály, illetve törvényhely tudó mnemotechnikus, hanem olyan ember, aki jogászilag gondolkodni tud, a Digesták bevezető sorai szerint: *veram philosophiam affectans*. Ehhez azonban csak a tételes joganyag helyes áttekintésére van szükség, de csakis erre. A jogi karokon be kell vezetni a hallgatót a tételes joganyagban való tájékozódásra, az értelmezési módok ismerésére és a helyes mérlegelésre.*

A jogi- és államtudományi karok nem olyan szakképzést nyújtanak, mint az orvosi karok, a műegyetem, vagy a bölcsészeti karok mellett működő tanárképző intézetek. A jogi karok az emberi együttélés határozott rendjének feltárásával világnézetet nyújtanak a hallgatóknak, jogászi szellemmel töltik el, melynek rendületlennek kell lenni az élet egész folyamán.

A jog- és államtudományi karokon éppen ezért a jogi művelésnek tisztán tudományosnak kell maradnia. Nem vonható az egyetemi jogi oktatás körébe a tisztán gyakorlati tárgyak előadása, mint ahogy nem felelnek meg az egyetemi művelés követelményének a tisztán tankönyvszerű előadások és a pusztá paragrafus-magyarázatok sem. Hamis beállításból származik annak a körülménynek hibaként való tekintése, hogy az egyetemi előadások nem merítik ki a vizsga teljes anyagát, hogy befejezetlenül végződhetnek. Az az egyetemi előadás, mely bár nem meríti ki a tárgyát teljesen és nem befejezett, ha kimutatja a tárgynak belső összetettségét, főbb problémáit, s azok megoldásának irányait, úgy hivatásának megfelelő és helyes volt. Az olyan

* Koellreuter, jénai jogtanár behatóan indokolta azt, hogy az előadások és vizsgák tételes joganyaggal való megterhelése kétségkívül súlyos hiba. Grundsätzliches zur juristischen Studien- und Egsamenreform. Deutsche Juristen Zeitung. 1929. 21. p. 1496.

előadás viszont, amely többé-kevésbé tankönyvbe foglalt anyagot ad pontosan vissza, vagy jogszabályok recitálásából áll, legyen bármily befejezett is, mégis rossz előadás. Az ilyen előadásra, mely a hallgatónak nem nyújt újat, a hallgató nem is fog eljárni, s erre kényszeríteni őt nem okos dolog.*

Ez a körülmény az in absentia hallgatás megszüntetésének mindenkor fennmaradó akadályja lesz.

Úgy véljük, hogy mindezek alapján indokoltuk karunknak azt az álláspontját, miszerint a hivatalos tervezettel szemben a jog- és államtudományi oktatásnak a tervezettnél csak szűkebb keretek között való reformját ajánlhatjuk Nagyméltóságodnak.

Annál is inkább foglalhattuk el ezt az álláspontot, mert a hivatalos tervezet sem szünteti meg a jogi és államtudományi oktatás összes hiányait, sőt még újabb hibák bekövetkezését teszi lehetővé. Nem szünteti meg a szorgalomhiányt, az in absentia hallgatás lehetőségét azzal, hogy kötelező gyakorlatokat ír elő. Így még azok is, akik szorgalmas előadás-látogatók voltak, a jövőben majd csak a gyakorlatokra fognak eljárni. A doktori foknak tisztán tudományos grádusként való konstruálásával pedig aláásódik az eddigi jelentősége a szigorlatoknak, mert amint van nehezebb vizsga, lecsökken az alsóbbfokúra való készülés intenzitása. A jogi és államtudományi alapvizsgák letételét írásbeliséghez is köti a tervezet. Ez a körülmény is a szóbeli vizsgálat jelentőségét gyengíti. Nagyobb számú vizsgázó esetén pedig igen nehéz lesz az írásbeli vizsgák lebonyolítása és a legkülönbözőbb események megakadályozása.

A jog- és államtudományi oktatás hivatalos reformtervezetének számos rendelkezését azonban melegen üdvözi karunk. Ezek figyelembevételével a reformnak a következő keretek között való életrekelését van szerencsénk javasolni:

I.

A jog- és államtudományi oktatás reformjának gyökerei a középiskolába nyúlnak vissza. A középiskolából a jogi karra kerülők ugyanis minden tárgyból többet tudnak, mint a jogi ismeretekből; az egyetem bármely fakultásán jobban elindulhatnak a szellemi továbbfejlődés útján, mint a jogi fakultáson. Itt előttük teljesen ismeretlen tudománykör bontakozik ki. Az állampolgári alapismeretek tanításának, amint megvan az a polgári- és kereskedelmi iskolákban, úgy a középiskolákban is teljes jogi képzettséggel és szellemmel bíró tanerők által előadva, mielőbb bevezetésre kell találni, különben az elemi jogi műveltség ifjúságunk legértékesebb kategóriájában hiányozni fog és a szelekció a jogi pályára nem javulhat meg. A középiskolában a latin jogi szerzők teljesen figyelmen kívül maradnak, pedig ez az igazán csillogó része a latin irodalomnak. A középiskolában kell már kitűnnie a jogi pályára való hajlandóságnak, amit éppen az állampolgári alapismeretekből szerzett érdemjegy (osztályzat) mutathat ki.

II.

A középiskolákból a jogi karra kerülő ifjúság eddig a hallgató tárgyak egy részét a bölcsészeti karokon találta előadva. (Történelem, etika). Viszont az első évben tisztán jogi tárgyú kötelező óráinak száma igen kevés volt. (8 óra római jog, 5 óra jogtörténet). Ez a körülmény nagy mértékben járult hozzá, hogy az ifjú jogáshallgatóság könnyen vegye az előtte feltáruló egyetemi művelést, mely, hangsúlyozzuk, az első évben csak részben folyt a jogi karon.

A jogi oktatás reformjában hasznos kihatású rendelkezés volna az, hogy az első és második évben csakis a jogi karon volnának tár-

* Koellreuter véleménye j. h.

gyak hallgathatók, illetve annak a kimondása, hogy más karokon hallgatott tárgyak akkor számíthatók be, ha a joghallgató III. és IV. éves. A jogi karra lépő ifjúságot azután éppen az első évben kell a legszigorúbban fogni és ezért az első évben hallgatandó tárgyakat számára kötelezően teljes heti óraszám-ban kell előírni.

III.

Az alapvizsgák mai rendjén való változtatást nem javasolunk és a reformtervezet idevágó részeit mellőzendőnek tartjuk.

IV.

A kötelező tárgyak hallgatásánál elismerjük a közgazdaságtudomány, a magyar magánjog és közigazgatási jog részletesebb előadásának szükségességét és ennek érdekében a tanmenet új beosztását. Nem tartjuk azonban helyénvalónak azt, hogy mind a négy jogi évre vonatkozóan kötött legyen a kötelező tárgyak hallgatása, mert ez a tanszabadság elvével ellenkezik. Elegendő, ha az első évben előírjuk a hallgatandó tárgyakat, míg a következő években az alapvizsgatárgyak adják meg a hallgatás gerincét, a többi tárgyak hallgatásának időpontját pedig csak ajánljuk az ifjúságnak.

A kötelező tárgyak általában két féléves előadásán kívül elfogadjuk annak a szükségességét, hogy a magyar magánjog négy féléven át legyen hallgatandó, hogy belőle alapvizsga tehető legyen. Az ausztriai általános magánjog című kollégium véglegesen kimarad a tanmenetből. A közgazdaságtanból is csak akkor legyen alapvizsga tehető, ha a hallgató egy féléven át elméleti közgazdaságtant, két félévig gazdaságpolitikát és egy féléven át pénzügytant hallgatott. Büntetőjogból két félév anyagi és egy félév alakú büntetőjog hallgatása az alapvizsga feltétele. Végül magyar közigazgatási jogból csak akkor tehető szigorlat, ha három félév közigazgatási jog hallgatásán kívül egy féléven át pénzügyi jogot is hallgatott a szigorló.

Ily módon a főkollégiumok tanévek szerinti kötelező és ajánlott sorrendje a következőképen alakulna:

I. tanév

I. félév		II. félév	
Római jog	heti 5 óra	Római jog	heti 5 óra
Összehasonlító európai és magyar jogtörténet	„ 5 „	Összehasonlító európai és magyar jogtörténet	„ 5 „
Nemzetgazdaságtan	„ 5 „	Pénzügytan	„ 5 „
Statisztika	„ 5 „	Statisztika	„ 5 „
E félévben hallgatásra ajánlott kötelező tárgy: Egyházjog	„ 5 „	E félévben hallgatásra ajánlott kötelező tárgy: Egyházjog	„ 5 „
	<u>Heti 25 óra</u>		<u>Heti 25 óra</u>

II. tanév

I. félév		II. félév	
Közgazdasági politika	heti 5 óra	Közgazdasági politika	heti 5 óra
Magyar közjog	„ 5 „	Magyar közjog	„ 5 „
Magyar magánjog	„ 5 „	Magyar magánjog	„ 5 „
E félévben hallgatásra ajánlott kötelező tárgy: Nemzetközi jog	„ 5 „	E félévben hallgatásra ajánlott kötelező tárgy: Nemzetközi jog	„ 5 „
	<u>Heti 20 óra</u>		<u>Heti 20 óra</u>

III. tanév

I. félév		II. félév	
Magyar magánjog	heti 5 óra	Magyar magánjog	heti 5 óra
Magyar anyagi büntetőjog	5 „	Magyar anyagi büntetőjog	5 „
E félévben hallgatásra ajánlott kötelező tárgyak:		E félévben hallgatásra ajánlott kötelező tárgyak:	
Magyar közigazgatási jog	5 „	Magyar közigazgatási jog	5 „
Jogbölcshészet	5 „	Jogbölcshészet	5 „
<u>Heti 20 óra</u>		<u>Heti 25 óra</u>	

IV. tanév

I. félév		II. félév	
E félévben hallgatásra ajánlott kötelező tárgyak:		E félévben hallgatásra ajánlott kötelező tárgyak:	
Magyar közigazgatási jog	heti 5 óra	Magyar pénzügyi jog	heti 5 óra
Magyar hiteljog	5 „	Magyar hiteljog	5 „
Magyar polgári perrendtartás	5 „	Magyar polgári perrendtartás	5 „
Politika	5 „	Politika	5 „
<u>Heti 20 óra</u>		<u>Heti 20 óra</u>	

E tanmenetet, minthogy nem minden részében kötött, úgy határozhatnók meg, hogy az alapvizsgatárgyakat az alapvizsga letétele előtt kell hallgatni, egyébként a kötelező heti jogikari órahallgatás az első két félévben és még egy félévben 25, a többi félévben 20. Más karon hallgatott tárgyak csak a harmadik és negyedik hallgatási évben számíthatók be. Kötelezően hallgatandó a bölcsészeti karon történelem két féléven át heti 5 órában és a filozófia két féléven át heti 5 órában.

Megadandónak tartjuk a lehetőséget gyakorlati ismeretek szerzésére is. Törvényszéki orvostan, államszámviteltan, kettős könyvvitel, perirat készítés, és egyéb gyakorlati ügyességek, gyorsírás, idegen nyelvek elsajátításáról a kar még bizonyítványt is állíthatna ki, természetesen csupán a hallgatást igazolva.

E tárgyak azonban nem lehetnek kötelezőek.

A főkéllégiumok heti 5 órájából az előadó professzor tetszése szerinti egy órát a tárgyaló anyag megbeszélésére fordíthat. E konverzatoriumokon annál is inkább meg fognak jenni a hallgatók, mert mulasztásaikat a megbeszélési órán történő ismétlések meghallgatása nyomán pótolhatják és a könyvből való készüléskor nehezebben érthető részek felől felvilágosításokat kérhetnek.

V.

A jog- és államtudományi szigorlatok helyébe az egységesen képesítő négy szigorlatnak a tervezet szerint való kialakítását helyeseljük. — (Tervezet 23. §.) E szigorlatokat azonban az egységes jog- és államtudori fokozat eléréséhez kvalifikálóként kívánjuk megtartani.

VI.

Az egységes jogi és államtudományi szigorlatok sikeres letétele mellett, elfogadott dissertatio képezne a jövőben is az egységes jogi- és államtudományi doktori fokozat elérésének előfeltételét. Javasoljuk azonban, hogy a dissertatiók a jövőben csakis a témának a szakprofesszorral való előzetes megbeszélése alapján, vagy pedig az egyetemi jogikari szemináriumok valamelyikében, a vezető professzor irányítása mellett, készülhessenek. Az így megírt doktori értekezések pedig legalább 2 héttel az előtt a szigorlatelőtt legyenek benyújtva.

tandók, melynek tárgyai közül volt véve a dissertatio témája. A professzor a szigorlaton a dissertatióból kérdezhet is. Tekintve a dissertatio inaugurális voltát kívánatosnak tartjuk, hogy azt a szigorlatot, melynek tárgyköréből a dissertatio készült, a jelölt utoljára tegye le.

VII.

A hivatalos reformtervezet egyéb intézkedései közül elfogadjuk és megvalósításra javasoljuk a 6. §-t, mely szerint a hallgatás mindenkor az első félévvel veheti a kezdetét; a 7. §-t, mely kimondja, hogy az egyetemeken elkezdett tanulmányoknak a jogakadémiákon való folytatása nincs megengedve; a 8. §-t, mely szerint a rendkívüli hallgatói minőségben eltöltött félévek a tanulmányi időbe nem számíthatók be; a 24. §-t, hogy a szigorlatok az utolsó félév előadásainak vége előtt nem kezdhetők meg, sorrendjük szabad s meg nem oszthatók; a 29. §-t, hogy a szigorlatok közötti minimális határidőnek két hónapnak kell lenni. Javasoljuk ezeken kívül, hogy a katonai félévek beszámítása a jövőben lehetséges ne legyen.

Mindezek alapján a jog- és államtudományi oktatás reformja novelláris rendelettel volna keresztülvihető és nem igényelné új szabályzat kibocsátását.

*
*
*

A pécsi m. kir. Erzsébet Tudományegyetem jog- és államtudományi karának teljes objektivitás alapján álló, jól mérlegelt tapasztalatokra támaszkodó előterjesztését azzal a meggyőződéssel terjesztjük Nagyméltóságod elé, hogy amily megfontoltság vezette a kart előterjesztésének megtétele körül, olyan hatállyal fogja Nagyméltóságod azt tekintetbe venni, amidőn döntését meghozza. Legyen szabad remélnünk, hogy előterjesztésünkben hangoztatott kéréseinket Nagyméltóságod nem fogja figyelmen kívül hagyni, s végső döntését karunk újabb meghallgatása nélkül nem fogja meghozni.

Kelt a jog- és államtudományi kar 1932. május 18-iki IX. rendes kari üléséből.

Faluhelyi s. k.
e. i. dékán.

